

KÄRLEKENS OCH FRIHETENS RELIGION

Karlstads-Tidningen Julafton 1892

Af Gustaf Fröding

KÄRLEKENS OCH FRIHETENS RELIGION

är den äldsta av alla religioner och har besjälat mänsklighetens ädlaste och bäste män så långt tillbaka som någon historia når. Man återfinner den hos Budda, Zoroaster och Kristus lika väl som hos de främste bland grekernas och hebreernas vise — mer eller mindre blandad med mystiska, mytiska, spekulativa och dogmatiska tillsatser, men i huvuddragen alltid densamma, driften att giva andra allt det goda man önskar sig själv och vetskapen om att detta är enda vägen till lyckan samt driften att söka det högsta av sanning och skönhet, oberoende av alla yttre lagar, och det därmed förbundna modet att förkunna och verka för de idéer man funnit eller trott sig finna under sökandet.

Och under århundradens och årtusendens lopp har det alltid uppstått modige förkunnare av denna religion — medeltidens vetenskaplige och religiöse martyrer, senare tiders store tänkare, skaldar, kärleks- och sannings- och frihetsentusiaster. Många av dem ha under den ojämna kampen hemfallit till ensidigt trots, fanatism eller paradoxala underligheter, och många hava levat ett sönderslitet liv, som givit deras fiender vapen i händerna, men de höra alla till "prometeiska släktet", som Viktor Rydberg talar om i en av sina dikter och som består av de egentlige ledarne för mänskligheten på dess väg till förädling.

För övrigt finnes nog denna kärlekens och frihetens religion hos de allra flesta människor, fastän mer eller mindre underkuvad och förkrympt av lägre anlag, och man behöver väl icke vara en alltför stor optimist, om man säger, att den är en betydande kraft i samtiden och yttrar sig på mångfaldigt sätt inom alla kulturområden. Den finnes som element såväl hos socialismen, anarkismen och den ryska nihilismen som hos en del religiösa rörelser — den är med i litteraturen och konsten, såväl som i politiken och den sociala kampen.

Men den har svåra motståndare i den krassa egoismen och den trälaktiga fegheten, vilka ännu sitta på tronen här i världen och behärska människorna. Därför mötes än i dag varje modigt ord med hånskratt eller smutskastning, därför är "världsförbättrarbråket" en föraktad livsgärning och sanningssökandet ett hädiskt kätteri. Därför sysslas och pysslas det så mycket med att sila myggor i trosfrågor, därför betraktas så allmänt ett ämbete eller en lagom stor penningssumma för det

egentliga livsmålet, och därför anses så mycket här i världen för stort, som är bara strunt.

Julen är av ålder betraktad som en kärlekens fest, då alla människor vilja vila sig från striden och låta sina anlag för sympati och glädje få fritt spelrum. Men Kristus, till vars ära festen firas, var icke blott kärlekens förkunnare, utan även en frihetsman av yppersta slag — han som bröt sönder det mosaiska tvånget, överträdde judarnes stadgar, han som svängde gisslet över de fariseer och skriftlärde och förkunnade att den rätta gudsdyrkan icke sker varken på Garizim eller i Jerusalem utan i anda och sanning — hädaren och upprorsmakaren mot den tidens heliga egoism och feghet.

Därför borde julen också vara en frihetens fest och mana till mod i kampen mot förtrycket.